

Mgr. Jiří Vyčichlo: Palmerston a Metternichovo Rakousko v letech 1830–1841.

Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta filozofická, Katedra historických věd, Plzeň 2019, 201 stran rkp.

Výzkum dějin mezinárodních vztahů v poslední době sice ustoupil trochu do pozadí a uvolnil místo nejruznějším novým přístupům historiků, na druhé straně však v nedávné době vyšla řada výborných prací, které se politikou a mezinárodními vztahy zabývají. Jedním z důležitých období dějin 19. století jsou bezesporu i roky, jež následovaly po Vídeňském kongresu a které řešily kongresem nastavené uspořádání především evropských událostí. Předložená disertační práce se zabývá analýzou působení dvou výrazných, resp. v určitém pohledu nejvýraznějších postav evropské diplomacie první poloviny 19. století, britským ministrem zahraničí (a pozdějším premiérem) Henrym Johnem Templem, vikontem Palmerstonem a rakouským ministrem zahraničí a kancléřem Klemensem Metternichem; autor si pro své téma zvolil roky 1830–1841, kdy se podle jeho názoru změnilo paradigma mezinárodních vztahů nastavené v roce 1815.

Předložená disertační práce, jejíž časové vymezení i stanovení výzkumného cíle plně schvaluji, byla pojata osobitým autorovým vkladem, kdy se na úvod rozhodl popsat metodologická východiska své práce a rozebrat zdroje, které studoval a s nimiž pracoval. První kapitola je vcelku logicky věnována nástinu hlavních problémů britské a rakouské zahraniční politiky, resp. její strukturu po roce 1830. Jádrem disertační práce pak tvoří kapitoly 2 až 8, v nichž autor analyzuje zvolené téma, a to pomocí v jistém smyslu sond do zásadních problémů, které museli Palmerston a Metternich v letech 1830–1841 v úřadě řešit – cestu k vyhlášené nezávislého belgického státu, britskou politiku ve střední a východní Evropě, události na Apeninském poloostrově, problematiku tzv. Východní otázky nebo konflikty v Portugalsku a Španělsku. Je potřeba ocenit, že Jiří Vyčichlo své závěry jasně dokládá odkazy na nevydané, případně na vydané prameny, nebo na odbornou literaturu; jeho tvrzení neleží na vodě, nýbrž jasně dokládají autorovy teze. Asi nejzásadnější z nich přináší změnu pohledu na politiku obou mužů, kdy britský ministr zahraničí v zásadě a v jistém smyslu i logicky upřednostnil zájmy vlastní země nad obecnějším zájmem o mír v Evropě, jež naopak prosazoval jeho rakouský kolega.

Při hodnocení předložené disertační práce je potřeba mít na paměti, že se uvedenému tématu, alespoň zčásti, věnoval v českém prostředí pouze autorův školitel, docent Miroslav Šedivý. Musím ocenit povedenou analýzu zvoleného tématu, Jiří Vyčichlo dle mého názoru přesvědčivě dokázal, jak se po roce 1830 proměnily mantinely a kontury zahraniční politiky Velké Británie a Rakouského císařství. Lord Palmerston viděl primární cíle v upevnění pozic Britského impéria a obraně jeho zájmů, za tímto účelem neváhal obcházet výsledky systému nastaveného v roce 1815, jeho rakouský protějšek, kancléř Metternich, naopak považoval jeho udržení za prvořadý úkol

evropské diplomacie. Vzhledem k síle a významu obou států nepřekvapí, že to byl právě britský ministr zahraničí, jehož názory se prosadily výrazněji.

Pokud jde o výtky či připomínky, mám jich několik. Rád bych, kdyby autor při obhajobě vysvětlil tyto věty z úvodu práce (s. 4): „Angažovanost londýnské vlády ve střední a východní Evropě měla zapůsobit na potenciální voliče na ostrovech s cílem upevnit dosavadní vnitropolitickou převahu,“ resp. (s. 11): „Palmerstona naopak líčí jako osobnost jednající převážně ve prospěch vlastního státu a obětující upřímnou rakouskou politiku na úkor britsko-francouzské spolupráce [...]“. Ve druhém případě mi jde spíše o diskuzi nad tím, nakolik může být zahraniční politika upřímná, nebo zda lze postavit zájmy státu nad upřímnost. Poté mám několik formulačních záležitostí, lépe je psát baronetu Robertu Peelovi, než Robertu, baronetu Peelovi (s. 15), termín válečný sekretář považuji za úsměvný, terminologie britských úřadů není jednoduchá, do roku 1854 se jednalo o Secretary at War, později o Secretary of State for War. Použil bych označení ministr války (s. 15). Totéž platí o straně 20 a označení „ministr pro domácí záležitosti“; opět se jedná o úsměvný překlad, v tomto případě jde patrně o ministra vnitra. Vysvětlení u obhajoby si rovněž zaslouží citování Hansardu, v některých případech ho nepovažuji za vhodně zvolené. Na straně 86 autor píše o ministru zahraničí kardinálovi Tommasu Bernettim; domnívám se, že lepší pojmenování jeho úřadu je kardinál státní sekretář. V závěrečném resumé bych asi nepoužíval označení British Minister, takto se politické úřady neoznačují, naopak, British Minister je např. britský vyslanec atd. Výše uvedené připomínky mají z hlediska celkového vyznění práce spíše marginální charakter a nijak nesnižují její kvalitu.

Na závěr tak mohu bez větších pochyb konstatovat, že Jiří Vyčichlo předložil kvalitní disertační práci. Nemám vůči ní žádných zásadních výtek, a proto ji **doporučuji** k obhajobě.

V Plzni, 4. února 2020

doc. PhDr. Lukáš Novotný, Ph.D.

vedoucí Katedry historických věd

Fakulta filozofická, Západočeská univerzita v Plzni